

Sotsiaalkaitseministri käskkiri nr ...
„Sotsiaalkaitseministri 29.03.2023 käskkirjaga nr 53
kinnitatud toetuse andmise tingimuste „Laste ja
perede toetamine“ 2025. a eelarve
ja tegevuskava kinnitamine“

Lisa 2

TAT tegevuste detailne kirjeldus perioodil 01.01.2025–31.12.2025

2.1.2. Vanemlike oskuste arendamine ja vanemluse toetamine

Lapseootel ja väikelaste vanematele vanemlusprogrammi arendamine

Luuakse toetavad meetmed lapseootel ja lapse saanud peredele, suurendatakse lapseootel ja väikelaste vanemate teadlikkust vanema rollist lapse arengu toetamisel, tagades seeläbi abivajavate laste parema märkamise ja perede toetamise. Ennetustegevusena plaanitakse pakkuda sünnitusjärgset tuge koduviisi näol, et vajaduse korral suunata vanemlusprogrammi lapseootel ja väikelaste vanemaid, kelle puhul on hindamise käigus leitud, et nad vajavad järjepidevamat nõustamist ja tuge väikelapse eest hoolitsemisel ning lapsevanemaks kasvamise protsessis.

2025. aastal jätkatakse ettevalmistustega *Triple P for Baby* ja *Triple P Online for Baby* testimiseks. Tõlgitakse ning kohandatakse materjalid, leitakse koostööpartnerid, kes hakkavad programmi testimata, ning spetsialistid, kes läbivad esimese väljaõppe. Testimise planeerimiseks ja teostatavuse hindamiseks viiakse läbi teostatavuse uuring. Viiakse läbi esimesed grupid ning individuaalsed nõustamised.

Programmi tutvustamiseks viiakse ellu teavitustegevusi spetsialistidele ja lapsevanematele ning koostatakse pikemaajaline teavitustegevuste plaan aastateks 2025 – 2027.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: tervishoiutöötajad ja teised spetsialistid ehk tulevased programmi rakendajad, lapseootel ja väikelaste vanemad.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Töörühma töö vanemlusprogrammi kohandamise ja testimise toetamiseks	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Materjalide tõlkimine ja kohandamine	2024–2027	01.01.2025–31.03.2025
3.	Programmi testimiseks andmete kogumise ja teostatavuse uuringu planeerimine ja läbiviimine	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
4.	Programmi testimiseks rakenduspartneri leidmine	2025	01.01.2025–01.03.2025
5.	Testimise perioodiks partnerite leidmine	2025–2027	01.02.2025–30.04.2025

6.	Programmi rakendama hakkavate spetsialistide leidmine	2025	01.02.2025–30.04.2025
7.	Programmi rakendama hakkavate spetsialistide väljaõppe korraldamine	2025	01.05.2025–31.08.2025
8.	Programmi testimine ja teostatavuse uuringu läbiviimine	2025–2026	01.09.2025–31.12.2025
9.	Kohtumiste korraldamine programmi ekspertidega jt oluliste spetsialistidega	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
10.	Programmi tutvustamiseks teavitustegevuste planeerimine ja elluviimine	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

Sünnitusjärgse toe pakkumine vanematele

Norra toetusel ajavahemikus september 2021 kuni august 2023 Lapse Heaolu Arengukeskuse (LaHe) poolt ellu viidud projekti „Ämmaemanda koduviisiidid esimestel eluaastatel“ jätkutegevusena plaanitakse välja selgitada universaalse koduviisiidi mõju laste ja perede heaolule ning teenuse kulutõhusus Eestis. Projekti lõpparuandes välja toodud ettepanekud vajavad olemasolevate ressursside kaardistamist ja mõju-uuringu tegemist, millele tuginedes arendada lapse saanud peredele toetav teenus, mis kasutab olemasolevat tööjõuressurssi optimaalselt ja tagab teenuse kaetavuse üle Eestis.

2025. aasta tegevused on eelkõige tulevase mõju-uuringu läbiviimiseks vajalikud eeltegevused. Aasta esimeses pooles viiakse läbi sünnitusjärgse toe ja koduviisiitide pakkumise teemal uuring perede ja tervishoiutöötajate seas. Ülevaade annab hinnangu selle kohta, kuidas ootused ja vajadused vastavad realselt pakutavale ning millised hoiakud ja tegurid seda mõjutavad. Ülevaates on pakutud võimalikud lahendused toe (sh. eraldi sünnitusjärgse koduviisiidi) kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks.

Teisel poolaastal keskendutakse sünnitusjärgse koduviisiidi teenuse rakendusmudeli väljatöötamisele koostöös huvipooltega. Selle töö tulemusena kirjeldatakse, kuidas koduviisiitide teenus Eestis hakkab toimima, sealhulgas milliseid ressursse ja tegevusi on täiendavalt vaja. Lisaks hinnatakse koduviisiidi teenuse kulutõhusust, et tagada selle jätkusuutlikkus.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: lapsevanemad ja last ootavad vanemad, tervishoiutöötajad ja teised lastega töötavad spetsialistid (perearstid, pereõed).

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Alusanalüüs: uuringu läbiviimine lapsevanemate ja tervishoiutöötajate hoiakute, ootuste ning praktikate kohta sünnitusjärgse toe ja koduviisiitide osas.	2025	01.02.2025–31.05.2025
2.	Ettevalmistus mõju-hindamiseks: koduviisiidi programmiteooria ja loogikamudeli koostamine koostöös huvipooltega.	2025	01.06.2025–31.10.2025

3.	Teenuse piloteerimise planeerimine.	2025	01.10.2025–31.12.2025
4.	Töögrupi loomine ja spetsialistide kaasamine, kohtumiste korraldamine.	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
5.	Kaasamis- ja teavituskava koostamine ning tegevuste läbiviimine.	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

Töenduspõhiste sekkumiste väljatöötamine seni vanemlust toetavate teenustega vähem kaetud sihtrühmadele (sh 8–12-aastaste laste vanemad)

Planeeritakse arendada välja ja/või kohandada sekkumine lapsevanematele, kelle peres kasvab 8–12-aastane käitumishäiretega laps, et toetada nende lapsevanemate toimetulekut vanema rollis. Käitumishäirete all peetakse silmas olulist kõrvalekallet tavapärasest käitumisest, mida võiks oodata samaealistelt lastelt samades tingimustes. Sealhulgas peatakse silmas nii väljaspoole suunatud käitumiskasusi, mis hõlmavad mh agressiivset ja väljakutsuvat käitumist, kui ka sissepoole suunatud käitumiskasusi, mis peamiselt hõlmavad rahutust, pelglikkust ja eemaletõmbumist.

2025. aasta esimeseks kvartalis planeeritakse valmis saada 8–12 aastaste käitumishäiretega laste vanematele suunatud ennetustegevuste võrdlev analüüs. Vastavalt analüüsi tulemustele valitakse välja Eesti oludele sobiv vanemlusprogramm käitumishäiretega laste vanematele. 2025. aastal luuakse ennetustegevuse katsetamise ajakava ja tööplaan. Lisaks tõlgitakse eesti keelde välja valitud ennetustegevuse materjalid ja mõõtevahendid ning töötatakse välja ennetustegevuse katsetamisfaasi spetsialistide väljaõpe. Eelpool kirjeldatud tegevustega paralleelselt toimub kommunikatsioon ennetustegevuse tutvustamiseks ning kohtumised spetsialistidest koosneva töögrupiga, et tagada Eestisse toodava programmi jätkusuutlikkus.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: vanemlusprogrammide grupijuhid, 8–12-aastaste käitumishäiretega (sh ATH diagnoosiga) laste vanemad

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Sobiva sekkumise valiku alusanalüüsi tegemine	2024–2025	01.01.2025–21.02.2025
2.	Ennetustegevuse katsetamise tegevuskava ja tööplani loomine	2025	01.03.2025–31.03.2025
3.	Teostatavusuuringu planeerimine ja hange	2025	01.03.2025–31.05.2025
4.	Ennetustegevuse materjalide ja mõõtevahendite tõlkimine ja kohandamine	2025	01.04.2025–30.08.2025
5.	Ennetustegevuse katsetamisfaasi väljaõppe disainimine	2025	01.04.2025–31.07.2025
6.	Spetsialistide katsetamisfaasi väljaõppe läbiviimine	2025	01.08.2025–31.12.2025
7.	Teavitustegevus ennetustegevuse tutvustamiseks ja pikemaajalise teavitustegevuse plaani koostamine aastateks 2025 - 2027	2025–2027	01.03.2025–31.12.2025

8.	Kohtumiste korraldamine ekspertide ja spetsialistidega (töögrupp)	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
----	---	-----------	-----------------------

Lühisekkumiste ja vanemlusprogrammide arendamine

2025. aastal planeeritakse kohandada Invest in Play põhiprogrammi materjalid Eesti oludele vastavaks, koolitada välja grupijuhid ning katsetada programmi lastevanematega. Invest in Play põhiprogramm on mõeldud lapsevanematele, see pakub lihtsaid ja tõenduspõhiseid strateegiaid, mis aitavad vanematel toetada oma laste arengut. Programm kestab 12 sessiooni ja sobib vanematele, kelle lapsed on 2–12-aastased.

Teise tegevusena on plaanis keskenduda vanemluse toetamisele seal, kus lapsevanemad juba aktiivselt osalevad ja on motiveeritud uusi teadmisi omandama, näiteks huvihariduse sh sporditegevuste raames. Vanematele antakse järjepidevalt teadmisi lapse erinevatest arenguetaappidest ning nõustatakse, kuidas ennetavalt märgata ja toetada lapse arengut.

Lühisekkumise läbi võimaldatakse vanematel omandada vanemlikke oskusi, mis aitavad ennetada laste ja noorte läbipõlemist, vähendada huviharidusest loobumist ning kujundada realistlikke ootusi laste saavutuste osas. Samuti toetab see vanemaid oskustega, mis võimaldavad varakult märgata ja ära tunda vaimset ning füüsilist väärkohtlemist huvihariduses, aidates seeläbi luua turvalisema ja toetavama keskkonna laste arenguks.

2025.aastal viiakse läbi hange, et kaardistada lapsevanemate uskumused väärkohtlemise normaliseerimise kohta huvihariduses. Selle raames valitakse välja rakendatavad sekkumised, mis toetavad vanemlikke oskusi ja aitavad muuta uskumusi, et luua lastele turvalisem elukeskkond.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: lapsevanemad.

Invest in Play tegevuskava

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Projektmeeskonna komplekteerimine	2025	01.01.2025–01.02.2025
2.	Koostöökokkulepped arendajaga	2025	01.01.2025–01.02.2025
3.	Materjalide loomine ja eestindamine	2025	01.02.2025–31.06.2025
4.	Grupijuhtide koolitamine	2025	01.07.2025–31.08.2025
5.	Piloteerimine	2025	01.09.2025–31.12.2025

Väärkohtlemine huvihariduses ja spordis tegevuskava

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Uuringu teostamine väärkohtlemise ilmingute kohta huvihariduses	2025	01.01.2025–01.08.2025

2.	Lahenduste valimine piloteerimiseks	2025	01.06.2025–01.12.2025
----	-------------------------------------	------	-----------------------

Teabe- ja õppematerjalide paketi väljatöötamine

2025. aastal plaanitakse välja töötada teabe- ja õppematerjalid lapsevanematele lapsekasvatuse ja lapse arengu teemadel.

Alustatakse vastsündinute ja väikelaste vanematele teabe- ja õppematerjalide paketi koostamist. Selleks tehakse alusanalüüs sihtrühmale oluliste teemade kohta. Materjalide sisu väljatöötamisse kaasatakse valdkonna eksperte ning moodustatakse töögrupp. Materjalide väljatöötamiseks ja kujundamiseks (sh interaktiivsed lahendused e-materjalideks) hangitakse koostööpartner. Interaktiivsete materjalide sisu tootmisel kaasatakse eksperdid. Materjalide levitamise põhilise kanalina arendatakse tarkvanem.ee veebiplatvormi ning töötatakse välja meediaplaan.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: vastsündinud ja väikelaste vanemad, lapsevanemad, kes soovivad esmast infot lapse arengu kohta, spetsialistid, kes töötavad laste ja peredega (sh rasedatega).

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Ekspertirühma kaasamine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Materjalide sisu tellimine ekspertidelt	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
3.	Tarkvanem.ee platvormi uuendamine koostöös TEHIK-ga	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
4.	Tarkvanem.ee meediaplaani väljatöötamine	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

Sündimuse toetamise ning lastega perede vaesuse vähendamise analüüs

Koostöös ekspertidega analüüsitakse, mis on madala sündimuse peamised põhjused, millised pered on kõige suuremas vaesusriskis ning tehakse ettepanekud, kuidas paremini toetada laste sündi, vähendada lastega perede vaesust ning luua toetav keskkond, mis soodustab laste kasvatamist ja positiivset vanemlust.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium.

Sihtrühm: lapsevanemad, poliitikakujundajad, laiem avalikkus.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
--------	---------	---------------------	--

2.1.3. Laste riskikäitumise ennetamine (VEPA)

1.	Kohtumiste korraldamine ekspertide jm oluliste spetsialistidega	2025	01.01.2025 – 31.12.2025
2.	Sisu tellimine ekspertidelt, sh retsensioon	2025	01.01.2025 – 31.12.2025
3.	Kommunikatsioonitegevused	2025	01.01.2025 – 31.12.2025

VEPA on tulemuslik ennetustegevus, mis aitab ennetada laste ja noorte riskikäitumist ning toetada laste vaimset tervist. VEPA elluviimisesse on kaasatud nii linna- kui maakoolid enamusest Eesti maakondadest.

Õpetajad võtavad osa kolmest VEPA metoodika koolituspäevast või iseseisvalt läbitavast e-kursusest. Õppeaasta jooksul toetab algajat VEPA-õpetajat VEPA-mentor, kes aitab õpetajal kohandada metoodikat vastavalt laste vajadustele, märgata õnnestumisi ja planeerida järgnevaid samme. Mentorid juhendavad ja nõustavad õpetajaid e-vahendite abil kaugnõustamise teel või haridusasutuses kohapeal. Mentorlussüsteemi arendatakse koostöös paikkonna tiimiga Tervise Arengu Instituudis.

VEPA metoodika eestikeelset versiooni arendatakse vastavalt vajadusele (tagasiside ja uuringute põhjal), sealhulgas töötatakse välja, hangitakse, kohandatakse, tõlgitakse ja täiendatakse materjale (sh e-kursuseks), juhendeid ja hindamisinstrumente, vajaduse korral tellitakse eksperdiarvamusi, arendatakse või kohandatakse koolitusi vastavalt olukorrale, suurendatakse koolitajate pädevust (sh koosolekud ja täiendkoolitused). VEPA metoodika koolitajatele ja mentoritele korraldatakse väljaõpe ja täiendkoolitused (sh nõustamised, kvisioonid), et suurendada koolitajate ja mentorite pädevust ja parandada töö kvaliteeti ning tagada piisav regionaalset aspekti arvestav mentorite hulk.

VEPA metoodikaga liituvate koolide õpetajatele, tugipersonalile ja juhtkonnale korraldatakse koolitusi, et laiendada uutesse haridusasutustesse ja jätkata osalevates haridusasutustes uute õpetajate kaasamisega. Huvi korral on juhtkonna koolitustele oodatud ka kohaliku omavalitsuse (edaspidi KOV) esindajad.

Hinnatakse tulemusi sekkumiseelse ja -järgse andmekogumisega, tehes tunnivaatlusi ja küsimustikke laste käitumise kohta, täidetakse hindamisküsimustikke, analüüsitakse tulemusi jms. Samuti hinnatakse VEPA protsessi, kasutamist ja mõju. Seoses iseseisvalt läbitava e-kursuse kasutusele võtmisega viiakse 2024/2025. õppeaastal läbi e-kursuse efektiivsuse hindamiseks mõju-hindamise uuring. Uuringu raames toimub 2024/2025. õppeaastal andmekogumine (väljaõppes osalevad õpetajad täidavad erinevaid hindamisküsimustikke) ja viiakse läbi intervjuud e-kursusel osalenud õpetajatega.

Arendatakse ja täiendatakse VEPA veebilehte. Tegevusi ja uudiseid kajastatakse sotsiaalmeedias.

Tegevuse elluviija: Tervise Arengu Instituut.

Sihtrühm: põhikooli I ja II kooliastme õpilased, õpetajad, kooli tugispetsialistid ja juhtkond.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Osalevate haridusasutuste väljaselgitamine ja kokkulepete sõlmimine	2023–2027	01.01.2025–30.09.2025

2.	Koolitajate kaardistamine ja hankimine, lepingute sõlmimine, koostöökokkulepped mentoritega	2023–2027	01.02.2025–31.10.2025
3.	Õpetajate, tugipersonali ja juhtkonna esindajate koolitused jms üle Eesti	2023–2027	01.02.2025–30.11.2025
4.	VEPA arendustegevused (sh e-kursus, kommunikatsioon, strateegia projekti lõppemisel jms)	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
5.	VEPA hindamistegevused (sh e-kursuse efektiivsuse hindamise mõju-uuring jms)	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025

Tegevus 2.2.2. Mitmekülgse abivajadusega laste ja nende perede toetamine

Perelepitusteenuse arendamine

Riiklikud perelepitajaid puutuvad oma töös kokku erijuhtudega, mille puhul on vaja spetsiaalseid oskuseid ja teadmisi, et klientitööd läbi viia. Erijuhtude alla kuuluvad juhtumid, kus on esinenud lähisuhtevägivalda; on esinenud lapse väärkohtlemist ja hooletusse jätmist; ühel või mõlemal lepitusosalisel on psüühikahäire või intellektipuue.

2025. aastal plaanitakse töötada välja perelepitajate täiendkoolituskava erijuhtumitega töötamiseks ning viia läbi vastav täiendkoolitus. Samuti on kavas töötada välja riiklike perelepitajate ja peaspetsialistide (perelepitus)kompetentsimudelid, mis aitavad ühtlustada spetsialistide värbamist, koolitamist ja toetussüsteemi.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad lahku läinud pered, kus on esinenud lähisuhtevägivalda, väärkohtlemist, laste hooletusse jätmist; kus ühel või mõlemal lepitusosalisel on psüühikahäire või intellektipuue ja kus vanemad soovivad leppida kokku lapse edasise elukorralduse osas. Lisaks kuuluvad sihtrühma nende laste ja peredega töötavad spetsialistid, lastekaitsetöötajad, lapse esindajad, kohtunikud ja perelepituse teenuse osutajad, perelepituse peaspetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Täienduskoolitusekava välja töötamine ja koolituse läbi viimine perelepitajatele erijuhtumitega tegelemiseks	2025	01.01.2025–31.12.2025
2.	Riiklike perelepitajate ja peaspetsialistide kompetentsimudel	2025	01.01.2025–31.12.2025

Lastemaja teenuste ja perevägivaldas kannatanud laste abisüsteemi arendamine

Seksuaalselt väärkoheldud laste ja kahjuliku seksuaalkäitumisega laste paremaks abistamiseks planeeritakse 2025. aastal arendada Sotsiaalkindlustusameti lastemajas pakutavaid teenuseid, laste abistamiseks vajalikke hindamisvahendeid ning sihtrühmaga tegelevate spetsialistide pädevust ja koostööd võrgustikupartneritega. Planeeritakse korraldada vajalikke koolitusi, seminare ja supervisioone lastemaja töötajatele ning võrgustikku kuuluvatele spetsialistidele, et täiendada ja ühtlustada teadmisi ja abistamise meetodeid.

Jätkatakse AIM koolituste (AIM3 ja AIM Under 12) läbiviimist. AIM koolitussarjast on plaanis lisaks osta sisse uus koolitussari, mis on suunatud õdede-vendade vahelise kahjustava seksuaalkäitumise hindamiseks.

2024. aastal loodi õppekava koolitusele „Laste ja noorte kahjustav seksuaalkäitumine“ ning viidi läbi koolitus, mida planeeritakse ka 2025. aastal jätkata. Plaanis on jätkata lipusüsteemi koolitustega, mille jätkuvat vajadust tõestasid 2024. aastal kiiresti täitunud koolitusgrupid.

2024. aastal alustatud Politsei- ja Piirivalveameti ning lastemaja koostööformaadis plaanitakse ka 2025. aastal tegevust jätkata, et igas piirkonnas viia läbi üks kohtumine aastas (kokku 4 kohtumist) ning seeläbi tõhustada omavahelist koostööd. 2025. aastal on taolises formaadis plaanis korraldada kohtumisi ka Seksuaalvägivalla Kriisikeskuste (SAK) ja teiste meditsiiniliste spetsialistidega, et suurendada abivajavate laste lastemajja jõudmist ja arendada koostööd.

Töötajate läbipõlemise ennetamiseks ja hea tiimitöö arendamiseks on plaanis korraldada regulaarset töönoustamist sihtgrupiga tegelevatele spetsialistidele (sh võrgustikupartneritele), mis suurendab ka asutuste vahelist koostööd ja annab võimaluse muuta keeruliste juhtumite lahendamist efektiivsemaks.

Uute tegevustena on plaanis tellida sisse koolitused sihtgrupipõhise lähenemise tagamiseks ning tõsta spetsialistide teadlikkust multikultuursest lähenemisest lastemaja sihtgrupi vaates.

2024. aastal alustati koolituste planeerimist efektiivsest suhtlemisest lastega võrgustikku mittekuuluvatele spetsialistidele, millega on plaanis ka 2025. aastal jätkata. Selle tegevuse raames planeeritakse koolitada lastemaja spetsialistide poolt erinevaid koostööpartnereid, kes igapäevaselt lastemaja sihtgrupiga ei tegele, kuid siiski puutuvad kokku (nt inimkaubanduse ja väärtegade grupi uurijad Politsei- ja Piirivalveametist). Koolituse eesmärk on tõsta teadlikkust lastemajateenusest, lapsesõbralikust menetlusest ja viisidest, kuidas lastega kontakti saada. Laiem eesmärk on suurendada lastemaja sihtgruppi ja lastemajateenusele jõudvate laste arvu.

2024. aastal alustati seksuaalnõustajate jätkukoolituse hanke ettevalmistamisega. Koolitusgrupp alustab 2025. aastal. Eesmärk on koolitada välja spetsiifiliste teadmistega spetsialistid, kes on peale koolituse läbimist valmis internetikeskkonnas nõustama probleemse seksuaalkäitumisega inimesi. Sama tegevuse raames planeeritakse läbi viia ka seksuaalnõustajate talvekooli..

Rahvusvahelise koostöövõimekuse tõstmise raames on eesmärk edendada rahvusvahelist koostööd EG-CAR (Children at Risk Expert Group, Riskilaste ekspertgrupp) liikmena, et valmistada ette Eesti eesistumine Läänemere maade Nõukogus ja see kvaliteetselt läbi viia perioodil 01.07.2024–30.06.2025. Eestil tuleb EG-CAR liikmena korraldada minimaalselt kaks 2-päevast ekspertgrupi kohtumist. EG CAR liikmeid on 10, neile lisanduvad sekretariaadi inimesed. Lisaks kohtumistele panustab Eesti tegevustega, nagu EG-CAR 2025 - 2029 strateegia väljatöötamise käivitamine, osalus konverentsidel, konverentside korraldamine (nt projekti(de) raames) ning laste kaasamist toetavate juhiste väljatöötamine lastega töötavatele spetsialistidele.

Lastemajateenuse tulemuslikkuse hindamiseks on plaanis tellida põhjalik uuring, mis analüüsib lastemaja tööprotsesse ja piirkondlikke eripärasid, hinnates samal ajal ka lastemaja mudeli tõhusust. Uuringus uuritakse, kas ja kuidas saaks mudelit laiendada teistele lapsealastele kuriteoohvritele ja perevägivalla ohvritele ning vaadeldakse välisriikide kogemusi väärkoheldud laste abistamisel. Eesmärk on tagada, et üleminek õigussüsteemist lastekaitse süsteemi oleks lapse jaoks sujuv ja vajadustele vastav, pakkudes parimat tuge taastumiseks ning ennetades uusi juhtumeid. Uuringu osana analüüsitakse STAR menetlusi ja tööprotsesside juhtimist, vaadatakse üle tööjaotus ja koostööpartneritele avalduv mõju ning otsitakse võimalusi juhtumite käsitlemise ja töökoormuse paremaks tasakaalustamiseks. Kuna tegemist on mahuka uuringuga, on kavandatud ka eksperdi värbamine, kelle rolliks on uuringu läbiviimise koordineerimine, STAR andmete anonümiseerimine (kahe uuringu) ning uuringute

tulemustest lähtuvate jätkutegevuste planeerimine ja elluviimine. Lisaks on eksperdil ülesanne luua ja hoida rahvusvahelisi suhteid, mis toetavad ESF tegevuste edukat elluviimist.

Lisaks jätkatakse alustatud analüüsi, mille eesmärk on uurida lapse peresisese väärkohtlemise väljaselgitamist ja selle mõju hindamist lastekaitsetöös ja last puudutavas tsiviilkohtumenetluses. Analüüs annab täiendava sisendi sotsiaalvaldkonna ja õiguskaitse valdkonna spetsialistidele suunatud hindamisvahendite ja juhiste loomiseks, mille abil hinnata perevägivalda mõju lapsele ning tagada lapsele vajalik abi (sh ka hooldus- ja suhtlusõiguse määramiseks) perevägivaldaga seotud juhtumites ja millega samuti alustatakse 2025. aastal.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad lapsealised kuriteoohvrid ja perevägivaldas kannatanud lapsed, seksuaalselt väärkoheldud ja väärkohtlevad lapsed, hooletusse jäetud lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Lastemaja teenuste, võrgustikutöö ja perevägivalda kogenud laste abisüsteemi arendamine	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Lapse peresisese väärkohtlemise väljaselgitamine ja selle mõju hindamine lastekaitsetöös ja last puudutavas tsiviilkohtumenetluses	2024–2026	01.01.2025–31.12.2025
3.	Kahjuliku seksuaalkäitumisega laste abivajaduse hindamise ja abistamise meetodite arendamine	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
4.	Rahvusvahelise koostöövõimekuse tõstmine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
5.	Kahjuliku seksuaalkäitumisega inimeste nõustamissüsteemi arendamine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025

Mitmekülgse abivajadusega lapsi ja nende peresid toetavate teenuste arendamine (sh, kinnise lasteasutuse teenus, mitmedimensiooniline pereteraapia)

Jätkatakse kinnise lasteasutuse teenuse (KLAT) arendamisega ning KLAT ületoomise protsessiga Haridus- ja Teadusministeeriumi haldusalast Sotsiaalministeeriumi haldusalasse. Planeeritakse kinnitada teenuse standard ning arendada standardi rakendamise järelvalve- ja kvaliteedisüsteemi.

Jätkatakse innovatsiooniprojektis alustatud ühtse sobiva ja õigeaegse sekkumise süsteemi arendamisega Sotsiaalkindlustusametis, et lapsed jõuaksid õigel ajal ja õigetele olemasolevatele teenustele ning vähendada sellega kaasnevat bürokraatiat, sh andmevahetuse ja hindamise dubleerimise vähendamine. Planeeritakse hinnata olemasolevate hindamisvahendite kasutamist ja parendamise või väljavahetamise vajadusi ja võimalusi.

Mitmedimensiooniline pereteraapia (MDFT) on ainus riskikäitumisega lastele ja noortele ning nende peredele mõeldud tõendus põhine sekkumisprogramm Eestis. 2025. aastal planeeritakse teenuse kvaliteedi ja kättesaadavuse tagamiseks anda Sotsiaalkindlustusameti terapeutidele ja keskmise ja kõrge riskikäitumisega lastega töötavale spetsialistidele teadmisi ja oskusi tööks erisihtrühmadega.

Viiakse läbi riskihindamise analüüs ning hindamissüsteemi ühtlustamine, et vähendada hindamiste ühtlustamine.

Arendatakse erivajadusega laste toetamise suunda, eelkõige toetus mõõduka ja raske intellektipuudega lastele lahenduste leidmine.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid. Samuti erivajadusega lapsed ja nende vanemad.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	KLAT kvaliteedisüsteemi loomine ja teenuseosutajate võimendamise KLAT standardi alusel	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Sõltuvuskäitumisalase pädevuste andmine lastega töötavatele spetsialistidele	2024–2026	01.01.2025–31.12.2025
3.	KLAT ületamine haridus- ja teadusministeeriumi haldusalast sotsiaalministeeriumi haldusalasse	2025	01.01.2025–31.12.2025
4.	E-kursuse loomine riskikäitumisega lastega töötavatele spetsialistidele	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
5.	Tagasisidesüsteemi väljatöötamine	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
6.	Mõjutusvahendite rakendamine KLAT-is – teooriapõhine juhendmaterjal kinnise lasteasutuse töötajatele	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
7.	MDFT arendamine (terapeutide ja superviisoritele lisapädevuste andmine, kvaliteedisüsteemi loomine).	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
8.	PACT-i riskihindamise uuring	2025	01.01.2025–31.12.2025
9.	Süsteemse pereteraapia algkursus MDFT terapeutidele ja superviisoritele	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
10.	Kinnise asutuse MDFT koolituse sisseostmine	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
11.	MDFT teenuseosutajatele pädevuse andmine	2025–2026	01.01.2025–31.12.2025
12.	Erivajadusega laste toetamise süsteemi arendamine	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

Lastekaitse valdkonna arendamine

2025. aastal jätkuvad arendustegevused, mis aitavad toime tulla eriti keeruliste lastekaitsejuhtumitega, ennetada võimalikke raskeid tagajärgi lapsele ning teha sellistest juhtumitest süsteemseid järeldusi. Tegevus on seotud ettevalmistatava lastekaitse seaduse jt seaduste muutmise seaduse eelnõuga ning pakub praktilist tuge õiguslike muudatuste elluviimisel. Tegevuse raames analüüsitakse erinevate osapoolte, sh kohalike omavalitsuste ja Sotsiaalkindlustusameti rolle, õigusi, kohustusi raskete lastekaitsejuhtumitega toimetulekul. Selgitatakse välja, millised muudatused on vajalikud, milliseid täiendavate teadmisi ja oskusi osapooled vajavad jne. Analüüsi raames planeeritakse pakkuda välja koostöömudel.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud (sh vanemast võõrandatud) ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, sünniperest eraldatud lapsed, psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid. Ennetustegevuste sihtrühm on laiemalt lapsed ja noored, samuti täiskasvanud, kes võivad lapsi väärkohelda.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Suitsiidiriski hindamise ja turvaplaani kasutamise juhendamine ja teavitus spetsialistidele	2023–2027	01.03.2024–31.12.2025
2.	Hope box/Virtual Hope box/Safety box	2024–2027	01.01.2024–31.12.2025
3.	Väärkohtlemise ennetamine	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
4.	Raskete lastekaitsejuhtumite rollijaotuse analüüs	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
5.	SKA kompetentsi tõstmise riskikäitumisega laste ja nende perede toetamisel	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025

Internetiturvalisuse ja laste kaasatuse edendamine

Tegevuse raames koordineeritakse Sotsiaalministeeriumi haldusala tegevusi internetiturvalisuse paranemiseks. Sel eesmärgil osaletakse nii sise- kui välisriiklikes töögruppides ja algatustes. Laste kaasatuse valdkonnas uuritakse teiste riikide praktikaid, kaardistatakse tänast olukorda Eestis ning tehakse koostööd seotud osapooltega, et laste kaasatust süstematiseerida ja efektiivsemaks muuta.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm:sihtrühma kuuluvad laiemalt lapsed ja noored.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Digisõltuvuse koolitajate hange	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
2.	Digisõltuvuse koolituse korralduskulud	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
3.	Internetiturvalisuse ja laste kaasatuse edendamisega seonduvad koordineerivad tegevused	2024–2027	01.01.2025–31.12.2024

Ohvriabi teenuste arendamine mitmekülgse abivajadusega laste ja perede toetamiseks

Tegevused toetavad uue naistevastase vägivalda ja perevägivalda tõkestamise direktiivi ülevõtmist, mis peab toimuma hiljemalt 14.06.2027. Direktiiv eeldab laste ohvrina kohtlemist ka siis, kui laps ei olnud otseselt ründe sihtmärk. Lapsi ei ole võimalik aidata, kui nende vanemad on jätkuvalt vägivalda ohvri või selle toimepanija rollis. Seetõttu peab mitmekülgse abivajadusega lastele lähenema samaaegselt nende vanematega, vastasel korral ei ole tegevused tulemuslikud, sest laps pöörduv tagasi vägivalda keskkonda. Seetõttu on oluline toetada nii last kui tema vanemaid ja töötada nii ohvrite kui toimepanijatega.

2025. aastal tegeletakse ohvriabist teadlikkuse suurendamisega. Selleks tehakse erinevaid teavitustegevusi nii avalikkusele kui spetsialistidele, mille käigus jagatakse infot nii ohvriabiteenuste kui nende kättesaadavuse kohta ning julgustatakse ohvreid pöörduma ohvriabisse. Välja töötatakse ohvreid võimestavad sõnumid, mida levitatakse nii avalikkuses kui partnerite seas, et suurendada teadlikkust abisaamise võimalustest ja vägivalla lubamatusest. Tehakse kampaaniaid, luuakse ja levitatakse infomaterjale, ning korraldatakse riikliku ohvriabi 20. sünnipäeva puhul konverents, mis keskendub sellele, kuidas abistada vägivallaohvritest lapsi ja kuidas igasugune vägivald peres mõjutab lapsi. Tulemuslikuks teavitustööks tehakse ka strateegilise kommunikatsiooni plaan.

Teiseks parandatakse spetsialistide nõustamisoskusi ja suurendatakse teadmisi eri sihtrühmadega töötamise spetsiifika osas. 2025. aastal täiendatakse ohvriabi osutavate spetsialistide baasväljaõppe programmi uute moodulitega ning jätkatakse baaskoolituse pakkumist ohvriabi peaspetsialistide ja kriistoe nõustajate. Teemadeks on spetsiifiliste nõustamisoskuste parandamine, sihtrühmapõhiste abivajaduste tundma õppimine, õigusosalase pädevuse tõstmine ning kuriteohvrite õiguste ja esmase õigusosalase nõustamise kättesaadavuse suurendamine kannatanutele. Fookus on mh sellel, kuidas perevägivalla kogemus mõjutab laste arengut ja edasist toimetulekut ning kui oluline on vägivallajuhtumitesse kiirelt ja tõhusalt sekkuda edasiste kahjustuste ennetamiseks. Koolitatakse ka ohvriabi peamisi partnereid selleks, et nad oskaksid kannatanuid traumateadlikult kohelda, oleksid teadlikud abivõimalustest ning oskaksid paremini märgata ohvreid ja nende abivajadust. Koolituste sihtrühmaks on peamiselt PPA, prokuratuuri, lastekaitse, samuti SKA lepingupartnerite töötajad. Eesmärk on täpsustada ka juhtumikorralduslikke rolle võrgustikuliikmete vahel.

Kolmas tegevussuund on klienditeekonna ja rahulolu analüüs, mille eesmärk on tagada, et kannatanute abivajadus on rahuldatud, neile on pakutud asjakohaseid teenuseid õigel ajal, sh koostöös SKA partneritega. 2025. aastal alustatakse ohvriabi teenuste klienditeekonna uuringut, mis kestab kokkuvõttes u 1,5 aastat. Analüüsitakse teenuste korraldust ja piisavust erineva abivajadusega klientide vaatest, sh üleminekute sujuvust läbi erinevate teenuste. 2025. aastal arendatakse välja vähemalt kolme ohvriabi teenuse tagasisidesüsteem, luuakse teenusteülene kvaliteediseire ning võimestatakse tagasiside kogumist (teavitused, viited, materjalid, tehniliste lahenduste täiendamine).

Neljas tegevussuund on teenuste arendamine. 2025. piloteeritakse grupimetoodikal põhinevaid sekkumisi (sh vägivallaohvritest lapsevanemate toetuseks), mida viivad läbi ohvriabi töötajad. Ohvritele majutusteenuse pakkumiseks (see on mitme ohvriabiteenuse üks komponent) tehakse võimalusel analüüs majutusteenuse ülesande KOVi suunamise võimaluste kohta.

Kvaliteetsete ohvriabi teenuste pakkumiseks, info kättesaadavuse parandamiseks ja ohvri andmete edastamiseks planeeritakse arendada IT lahendusi. Selleks on planeeritud kolme erinevat liiki arendustööd: ohvritele suunatud veebilehe palunabi.ee arendustööd, STAR2 infosüsteemi arendamine ja andmevahetuse lahenduse loomine tervishoiusektoriga. 2025. aastal teostatakse palunabi-veebilehe arendustööd, mis tuginevad 2024. aastal läbi viidaval kasutaja tagasiside uuringul ning loodaval disainilahendusel. Veebilehe arendusega parandatakse info kättesaadavust ja lihtsust ohvriks langenud inimeste jaoks. Samuti planeeritakse alustada analüüsi ettevalmistustöödega 2026. aastaks planeeritud STAR2 arenduse jaoks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad vägivalla ohvrid ja nendele abi pakkuvad või ohvritega kokku puutuvad spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Teadlikkuse tõstmine abi võimalustest	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Ohvritega töötavate ja kokku puutuvate spetsialistide pädevuse tõstmine.	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
3.	Kasutajakogemuse parandamine läbi ohvriabiteenuste arendamise	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
4.	IT lahenduste arendamine ja täiendamine	2024–2027	01.04.2025–31.12.2025

Euroopa Lastegarantii tegevuste elluviimine

Tegevuste elluviimine lähtub Euroopa Lastegarantii eesmärkidest ning siseriiklikult vastu võetud tegevuskavast. 2025. aastal jätkatakse lastegarantii tegevuste koordineerimist siseriiklikult ning esindatakse riiki kohtumistel väljaspool Eestit. Siseriiklikud tegevused hõlmavad tegevuskava täitmise jälgimist ning ettevalmistusi tegevuskavas ette nähtud seiresüsteemi rakendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad lapsed ja pered ning nende heaks töötavad organisatsioonid.

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Lastegarantii tegevuste koordineerimine ja elluviimise toetamine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025

Tegevus 2.3.2. Valdkondadeülese lastekaitse korraldusmudeli väljatöötamine

Lastekaitse valdkonna arendamine

Koostöös Sotsiaalkindlustusametiga jätkuvad tegevused suitsiidiennetuse tööriistade (turvaplaan, riskihindamine) kasutuselevõtmiseks lasteabi ja kriisitelefoni spetsialistidele. 2025. aastal jätkuvad tööriistadega seotud tegevused, sh koolitused ja teavitustegevused, et need leiaksid laiemat kasutamist ka valdkonnas töötavate spetsialistide poolt. Samuti kohendatakse tööriistad lastele ja noortele kasutamiseks.

Jätkatakse 2024. aastal alustatud lastekaitse valdkonna juhtide arenguprogrammi ning tutvustatakse seda koos väljatöötatud käsiraamatuga.

2025. aastal planeeritakse läbi viia hange tellimaks lastekaitse valdkonna järelevalve tõhustamiseks planeerimiseks ja läbiviimiseks teaduspõhine riskimudel. Arendatava riskimudeli alusel koostatakse perioodiliselt (võimalusel igal aastal) sihtrühmale suunatud järelevalve tööplaan, mis võimaldab olemasoleva järelevalve ressursi otstarbekat kasutamist.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: sihtrühma kuuluvad füüsiliselt, seksuaalselt või vaimselt väärkoheldud (sh vanemast võõrandatud) ja muu traumakogemusega lapsed, hooletusse jäetud lapsed, sünniperest eraldatud lapsed, psüühikahäirega lapsed, tõsise riskikäitumisega ja õigusrikkumisi toime pannud lapsed ning ennast või teisi kahjustava käitumisega lapsed, nende vanemad ja hooldajad, samuti nende laste ja peredega töötavad spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Suitsiidiriski hindamise ja turvaplani kasutamise juhendamine ja teavitus spetsialistidele ning lastele ja noortele kohendamine	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
2.	Väärkohtlemise ennetamine	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
3.	KOV lastekaitse järelevalve ohuprognooosi väljatöötamise hange	2025	01.01.2025–31.12.2025

Lastekaitse valdkonna arendamiseks viiakse 2025. aastal läbi seminare jm kaasamisüritusi seotud osapooltega, sh kohalike omavalitsuste lastekaitsetöötajatega. Muutmisvajaduste ja võimalike lahenduste väljatöötamiseks kaasatakse vajadusel täiendavaid eksperte. Tegevused on osa 2025. aastal ettevalmistatava lastekaitse seaduse muutmise seaduse eelnõud ettevalmistavatest tegevustest.

2025. aastal keskendutakse tiimipõhise mudeli rakendamisele ning kohalike omavalitsuste koostööl põhinevate teenuste arendamisele, et kaasaegsemalt ja tõhusamalt kasutada lastekaitse valdkonna ressursse.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Lastekaitse seaduse muutmist ettevalmistavad tegevused	2025–2027	01.03.2025–31.12.2025
2.	Tiimipõhise lastekaitse ja KOV-de koostööl põhinevad arendustegevused	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

2025. aasta jooksul jätkuvad ettevalmistused lastekaitse ja laste heaolu korraldamise arendamiseks kohalikes omavalitsustes.

Jätkub laste heaolu valdkonna kompetentsimudelite loomine. 2025. aastal valmivad kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja ja peretöötaja ning Sotsiaalkindlustusameti siseriikliku nõustamisteenuse konsultandi kompetentsimudelid.

2024. aastal algas lastekaitsetöötajate e-kursuse ja lastekaitse valdkonnajuhtide arenguprogrammi loomine. 2025. aastal viiakse läbi esimesed koolitused ning täiendatakse programme. Lastekaistejuhtumite lahendamisel KOVe nõustavate konsultantide pädevuse tõstmine koolituste kaudu jätkub 2025. aastal.

Võrgustikutöö toetamiseks ja arendamiseks koostatakse 2025. aastal ülevaade lastekaitsevaldkonna juhtumipõhise ja valdkondadeülese võrgustikutöö olukorrast, murekohtadest, takistustest, headest praktikatest. Analüüsitakse, mis on juhtumipõhise ja valdkondadeülese võrgustikutöö arenguks oluline ja vajalik.

2025. aastal pakutakse KOVdele kovisioonikoolitusi, mis annab võimaluse omandada või meelde tuletada kovisiooni läbiviimise oskust, et edaspidi oma juhtumite puhul seda võrgustikus kasutada. Samuti arendab ja tugevdab koolitus KOVde, lastekaitsetöötajate omavahelist võrgustikku. Spetsialistide omavahelise võrgustiku toetamiseks, võimaluseks jagada häid praktikaid, saada täiendavaid teadmisi ekspertidelt korraldatakse lastekaitsetöötajatele teematöötubasid.

2025. aastal kaardistatakse olemasolevad, lastekaitsetööd toetavad abimaterjalid (juhised, tööriistad jms). Lähtuvalt uuringutest ja praktikas esile kerkinud juhiste/tööriistade vajalikkusest koostatakse loetelu, milliseid olemasolevaid abimaterjale on vaja ajakohastada, täiendada ning millised juurde luua. Prioriteetsemate materjalidega planeeritakse alustada 2025. aastal.

2025. aastal jätkub lastega töötavate spetsialistide suunal e-kursuse arendamine, mis algas 2024. aastal. Kavandatakse lisamoodulite loomist, sealhulgas eraldi osa juhtidele, teavitamisvormide kasutamise, suitsiidiriski hindamise ja turvaplaani kasutamise juhendamise kohta. Iga mooduli ettevalmistamiseks on plaanis korraldada kontaktkoolitusi (kuni 8 koolitust). Lisaks jätkuvad teavitus- ja koolitustegevused kohustatud isikute suunal, et tõhustada abivajavate laste teavitamist ning töötada välja huvihariduse hea tava ja käitumisjuhised.

Alustame võõrandamise temaatika suunalisi tegevusi, kus 2025.a fookuses definitsioonide ja tegevustes kaardistamine ja kirjeldamine, Eesti spetsialistide pädevuste tagamine teemaga tegelemiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid, KOV spetsialistid ja juhid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Lastekaitse valdkonna juhtide arenguprogramm	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Lastekaitsetöötajate e-kursused	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
3.	Lastega töötavate spetsialistide e-kursused	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
4.	Kohustatud isikute koolitused/teavitusüritused ja teavitamispraktikatega tutvumine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
5.	Huvihariduse spetsialisti hea tava ja käitumisjuhise lapse heaolu toetamiseks.	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
6.	Võõrandamisega seotud tegevused (definitsioon, arendamine, väljaõpe)	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
7.	Võrgustikutöö arendamine lastekaitstes	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
8.	Lastekaitsetööd toetavate abimaterjalide loomine	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
9.	Kompetentsimudelid	2025	01.01.2025–31.12.2025
10.	Lastekaitsetöö toetamise talituse pädevuste tõstmine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
11.	Tegevused Turvalisuse märgid mudeli piloodis (sh väljaõpe)	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

Lastekaitse järelevalve valdkonna arendamine

2025.aastal planeeritakse tutvuda Eesti sotsiaalsfääris kliendi ja koostööpartnerite tagasiside kogumiseks kasutatavate vahenditega - milliseid platvorme, meetodeid ja tööriistu Eestis kasutatakse ning millised oleks kasutatavad lastekaitsevaldkonnas tagasiside kogumiseks KOV-des. Tutvutud tagasiside vahendite hulgast valitakse välja sobivaim, mida piloteeritakse 1–3 KOVs. Piloteerimise tulemusena tehakse ettepanekud Sotsiaalministeeriumile, kus arvestatakse ka Signs of Safety piloteerimise tulemusi (tagasiside kogumise osas).

2024. aastal läbiviidud KOV lastekaitsetöötajate järelevalve tõhustamise tagasisideküsitlusele tuginedes planeeritakse 2025. ja 2026. aastal järelevalveametnike pädevuse tõstmist ning järelevalve metoodika tõhustamist läbi infopäevade ja seminaride. Vajadusel kaasatakse järelevalvemetoodika arendamiseks eksperte.

2025. aastal planeeritakse lähemalt tutvuda teiste riikide raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitse juhtumite valdkondade ülese analüüsimetoodikatega detailsemalt ning luua tegevuskava, millisel kujul tuua sarnane metoodika Eesti lastekaitsevaldkonna praktikasse. Metoodika eesmärgiks on aidata kohalikul tasandil õppida raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitsejuhtumite kitsaskohtadest ning neid tulevikus ennetada.

Projekti tegevuskavas on kirjas järelevalve metoodikate arendamine, mis toetaks keeruliste järelevalvejuhtumite lahendamist. Eestis on 79 kohalikku omavalitsust, kus on iga-aastaselt tuhandeid lastekaitsejuhtumeid. SKA OJO järelevalvetalitusel ei ole võimekust igal aastal kõikides KOV-des järelevalvet teha. Järelevalve efektiivsemaks planeerimiseks ja läbiviimiseks on vaja välja töötada teaduspõhine ohuprognos (seda nõuab ka KorS § 24), mille abil selgitada välja KOV-d, kus on kõige suurem tõenäosus Lasteks ja SHS nõuete rikkumiseks ning seeläbi abivajavate perede ja laste vajaliku abita jäämiseks. Ohuprognos võimaldab keskenduda just nendele KOV-dele, kus on suurim tõenäosus, et lastekaitsetöö ei vasta seaduses ettenähtud nõuetele. Järelevalve on eelkõige ennetusele suunatud tegevus, mis võimaldab analüüsides olemasolevat lastekaitsetöö korraldust ning juhtumimenetlusi, suunata KOV seadusenõuete täitmisele ning paremale lastekaitsetöö kvaliteedile.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: KOV lastekaitsetöötajad, lastekaitse valdkonna juhid ja spetsialistid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	KOV lastekaitsevaldkonna tagasiside kogumise metoodikate arendamine	2025	01.01.2025–31.12.2025
2.	Lastekaitse valdkonna järelevalve spetsialistide pädevuse tõstmine	2025	01.01.2025–31.12.2025
3.	Raskete tagajärgedega lõppenud lastekaitsejuhtumite analüüsimetoodika arendamine	2025	01.01.2025–31.12.2025
4.	Sisend vaidemenetluse, tagasiside kogumise ja teenistusliku järelevalve teemadel lastekaitsevaldkonna juhi arenguprogrammi ning võrgustiku arendustegevustesse	2025	01.01.2025–31.12.2025

Valdkondade ülene laste heaolu näidikulaud

2025.aastal alustatakse laste heaolu näidikulaua väljatöötamisega. Eesmärgiks on Eestile iseloomuliku, valdkondade ülese, üle-riigilise ja võimalikult KOV tasandini ulatuv laste heaolu kajastava avalikult kättesaadava ja regulaarselt uueneva andmepildi koondamine ja vastava digitaalse lahenduseni jõudmine. Tegevuse tulemusena taotletakse 2027. aastal avada laste heaolu mitmekülgset kajastava interaktiivse näidikulaud, mis aitab valdkonna spetsialistidel ja kujundajatel teha laste heaolu positiivselt mõjutavaid otsuseid ning tugevdaks ka valdkondadeülest koostööd ja pikema perspektiiviga poliitika kujundamist. 2025. aastal on eesmärk välja töötada laste heaolu kontseptuaalne mudel, kaardistada olulised valdkonnad ja neis andmenäitajad ja kujundada valdkondi iseloomustavad indikaatorid. Samal aastal on kavas ka kaardistada tänane andmekorje sh selle puudused ja optimeerimise võimalused, vajaminevate koondatavate andmete kasutusvõimalused ja turvalisuse ja õiguse küsimustest lähtuvalt teha ka ettepanekud andmekorje ja kasutuse muudatusteks. Samal aastal alustatakse ja jätkatakse järgneval ka tehniliste lahenduste valikute kaardistust ning hinnatakse nii andmeturvalisuse, kasutusõigsuse kui kuludest lähtuvalt alternatiivide eeliseid ja miinuseid. 2025. aastal on kavas niisamuti koheselt kaasata valdkonna ülese laste heaolu andmepildi koondamisse ja valideerimisse nii eksperte, teadlasi, laste heaoluga vahetult kokku puutuvaid spetsialiste kui ka lapsi, et tagada ülesehitatava laste heaolu andmepildi toretilise ja praktilise raamistiku relevantsus.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Eesti laste heaolu kontseptuaalse mudeli loomine ning sellest lähtuvate indikaatorite ja andmete valik näidikulauale	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Laste heaolu andmetega seonduvalt andmekorje ja kasutamise reguleerimise ettepanekute koostamine (analüüs)	2024–2027	01.05.2025–31.12.2025
3.	Sisulis-tehniliste lahenduste valik, alternatiivid ja kuluanalüüs	2025–2027	01.11.2025–31.12.2025
4.	Kaasamine, kaasamisürituste korraldamine jne relevantse tulemuse saavutamiseks	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025

Turvalisuse märgid juhtumikorraldusmudeli piloteerimine

2024.aasta analüüsis leidis Haap Consulting, et Eesti lastekaitse juhtumikorralduse arendamiseks sobilik mudel on „Turvalisuse märgid” (Signs of Safety). Nimetatud mudel võiks pakkuda lahendusi Eesti lastekaitsetöö praegustele kitsaskohtadele. Pilootprojekt mudeli katsetamiseks KOV-des on plaanis ellu viia Sotsiaalministeeriumi eestvedamisel 2025–2027. Pilootprojekti elluviimiseks viiakse läbi riigihange, mille eesmärgiks on soetada mudeli rakendustugi (koolitajada ja konsultandid), mis hõlmab koolitus- ja juhendmaterjalide ettevalmistamist ning piloodis osalevate omavalitsuste spetsialistide, juhtide ja võrgustikuliikmete, sh Sotsiaalkindlustusameti ja Sotsiaalministeeriumi spetsialistidele põhjalikku mudeli kasutamise koolitamist piloodi ajal jpm. Hanke partnerilt oodatakse aastatel 2025 - 2027 piloodis osalevatele kohalikele omavalitsustele, võrgustikuliikmete, sh Sotsiaalkindlustusameti ja Sotsiaalministeeriumi spetsialistidele vajaliku väljaõppe osutamist, mis hõlmab nii baasväljaõpet kui ka tegelikust tööpraktikast ja kohaliku omavalitsuse eripäradest lähtuvat jätkuõpet ja nõustamist.

Pilootprojekti elluviimiseks kaasab Sotsiaalministeerium aastal 2024 omavalitsusi pilootprojekti tegevustesse (konkurss kuulutatakse välja 2024) ning tagab koolituste ja

seminaride korraldamiseks ruumide leidmise, kohvipauside korraldamise jm kulude katmise, mis on vajalikud koolituste, seminaride läbiviimiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ning lastega ja laste heaks töötavad spetsialistid, KOV-i spetsialistid ja juhid.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Mudeli rakendustoe hankimine mudeli väliseksperdilt põhjaliku koolituse pakumiseks piloodis osalevatele KOV-le jt ning väliseksperide kaasamine mudeli rakendamiseks	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Pilootprojektis osalevate KOV-de tegevuskulud	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
3.	Materjalide tõlkimine, kohandamine, kujundamine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
4.	Piloodis osalevate asutuste (KOV-de juhid, lastekaitsetöötajad, võrgustikuliikmed, SKA ja SoMi spetsialistide) koolitused, üritused ja kohtumised	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025

Kohalikes omavalitsustes laste ja perekeskse lastekaitsetöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse tõstmine

Eesmärk on laste ja perekeskse lastekaitsetöö kvaliteedi ja tulemuslikkuse tõstmine.

KOV peab juhinduma tegevuste arendamisel juhtumikorraldusmudelilt „Turvalisuse märgid“, ing.k *Signs of Safety* (edaspidi mudel), mis toetab erinevate sihtrühmade (sh vägivalda kogenud lastele, sotsiaalse oskuste arendamist vajavatele peredele jt) juhtumikorraldust algusest lõpuni, hõlmates konkreetseid oskusi ja meetodeid, millega struktureerida lastekaitsetöötaja suhtlust lapse ja perega. Mudeliga saab tutvuda SoMi kodulehel.

Mudeli rakendamine hõlmab kolme aasta jooksul toimuvaid tegevusi: juhtide ja töötajate struktureeritud baasväljaõpe mudeli põhimõtete ja protseduuride osas, organisatsiooni eripäradest lähtuv jätkuõpe ja nõustamine, organisatsiooni juhtimise ja töökorralduse ühildamine mudeli rakendamiseks, tööriistade kasutuselevõtt ning hindamisraamistiku kasutamine rakendamiskvaliteedi tagamiseks.

Rakendamist ja väljaõpet toetab mudeliga seotud infomaterjale koondav veebileht *Knowledge Bank*, millele juurdepääs tagatakse rakendamises osalevatele KOV-dele.

KOV-ile antakse sihitatud toetust järgmiste kulude katmiseks:

- 1) mudeli rakendamisega seonduvate tööjõukulud või muud mudeli rakendamisega kaasnevad kulud;
- 2) mudeli rakendamist toetavad ja lastekaitsetöö kvaliteeti tõstvad täiendavad tegevused (nt lastekaitsetöötajate individuaalse supervisiooni arendamiseks KOV-s, tiimidepõhise

lastekaitsetöö rakendamine jm), mis on kooskõlas riiklike eesmärkidega valdkonna arendamisel¹.

Projekti tegevuste elluviimise periood on 36 kuud, kuid see ei või lõppeda hiljem kui 31.12.2027, ning see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud hilisemast ajast aga hiljemalt kahe kuu jooksul lepingu sõlmimisest.

Mudeli rakendamisega seotud tegevustest saab põhjalikuma ülevaate SoMi veebilehelt [Lastekaitse valdkonna arendamine | Sotsiaalministeerium \(sm.ee\)](https://sm.ee). Mudeli rakendamisel ettenähtud tegevuste elluviimiseks on toetuse saajatele tagatud mudeli haldaja poolt koolitajad ja konsultandid, kes viivad läbi mudeliga seotud väljaõppe ja jätkukoolitused ning koostöös KOVi siseste meeskondadega, sh juhtidega koostatakse omavalitsuse spetsiifikat arvestavad juhendid ning arendatakse lahendusi, mis tagavad kvaliteedi ja mõõdadavad mudeli rakendamise tulemuslikkust.

Taotleja saab olla kohaliku omavalitsuse üksus, mis on esitanud kinnituskirja selle kohta, et on tutvunud mudeli rakendamise põhimõtetega (SoMi veebileht, veebiseminar või muu viis) ning on valmis katsetama mudeli rakendamist organisatsiooni kõikidel tasanditel, sealhulgas juhtimistasanditel ja tugistruktuurides, mis on seotud lastekaitsetööga ning esitab nägemuse, kuidas plaanitakse tagada jätkusuutlikkus peale projekti lõppemist.

Toetatavad tegevused

Kohustuslikuks elemendiks on mudeli rakendamine (p.1), lisaks on võimalik saada toetust täiendavateks tegevusteks (p.2).

1. Mudeli rakendamine

Toetatav tegevus: mudeli „Turvalisuse märgid“ rakendamine.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid.

Abikõlblikud kulud: tööjõukulud ja mudeli rakendamise kulud.

Piirmäärad taotluse kohta:

Toetuse maksimaalne summa mudeli rakendamise eesmärkide saavutamiseks on 170 983 eurot:

1. eestvedaja-projektijuhi töötasu vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid brutotöötasu kõige rohkem 2 500 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 3 345 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral. Kui mudeli eestvedaja-projektijuhi ülesanne kaetakse olemasoleva ametikohta raames, on võimalik vahendeid kasutada täiendava struktuuri loodava lastekaitsetöötaja ametikoha kulude finantseerimiseks.
2. kaudsed kulud kuni 15% eestvedaja-projektijuhi otsestest personalikuludest.
3. mudeli rakendamisel laste ja peredega kohtumiseks sobivate ruumide sisustamine või sobiva sarnase ruumi rentimise kulud vastavalt tegelikele kuludele, kuid mitte rohkem kui 10 000 eurot ruumide sisustamiseks KOV-i kohta (esimesel aastal, teisel ja kolmandal aastal 0 eurot) või ruumide rendikulu kuni 7 500 eurot aastas KOV-i kohta.

2. Mudeli rakendumist toetavad täiendavad tegevused lastekaitsetöö kvaliteedi tõstmiseks

¹ Valdkonna arendamise eesmärgid on välja toodud lastekaitseaduse ja teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsus laste heaolu suurendamiseks

Toetatav tegevus: lastekaitsetöö struktuursed muutused KOV-s, mis aitavad kaasa vähemalt ühele järgnevast:

- valdkondade vahelise koostöö tõhustamisele – tegevused võivad hõlmata erinevate valdkondade (nt haridus, tervishoid, sotsiaaltöö) omavahelist sujuvat koostööd soodustavate koostööformaaside loomist ja hoidmist, mille eesmärk on aidata kaasa abivajaduse ennetamisele või abivajavatele lastele ja peredele eri valdkondi lõimiva abi pakkumisele;
- lastekaitsetöö ühtset juhtimist ja koordineerimist toetavad organisatoorsed muudatused, mis aitavad kaasa lastekaitsetöö kvaliteedi parandamisele ja jätkusuutlikuma ning säästlikuma süsteemi toimimisele. Muuhulgas võivad tegevused hõlmata näiteks tiimidepõhise lastekaitsetöö mudeli² rakendamist KOV-s;
- klienditöö osakaalu suurendamisele ja administratiivsete kohustuste vähendamisele lastekaitsetöötaja töölaual. Näiteks võib see hõlmata tööprotsesside ülevaatamist või ümberkorraldusi teiste KOV struktuuriüksuste poolt lastekaitsevaldkonna suuremaks toetamiseks (nt kohtus esindamise, rahvastikutoimingutega seotud ülesanded), et lastekaitsetöötajad saaksid pühendada rohkem aega otseselt laste- ja peredega tegelemisele;
- lastekaitsetöö spetsialiseerumise toetamisele, et parandada teenuste kvaliteeti ja tõhusust. Näiteks võib see tähendada töö ümberkorraldamist, suuremas mahus täienduskoolitusi vms, mis võimaldaks vastavalt konkreetse KOV vajadusele luua spetsialiseerumisi näiteks peretööle (nii sotsiaalmajandusliku olukorra, vanemluse, peresuhete toetamise või lapse perekonnast eraldamise ennetamise eesmärgil), asendushooldusele, kohtuvaidlustele;
- lastekaitsetöötajatele tugisüsteemi loomine, mis võib hõlmata näiteks psühholoogilist tuge, mentorsüsteemi loomist, töönoustamist, supervisioone vms.

Sihtrühm: abivajavad lapsed ja nende pered, KOV-i üksused ja lastega ning laste heaks töötavad spetsialistid.

Abikõlblikud kulud: analüüside või uuringute teostamine, ekspertide palkamine, litsentsitasud, koolituskulud, koostöökohtumised, grupi või individuaalsed supervisioonid, mentorite või psühholoogide kulud ja muud tegevused, mis toetavad eesmärgi täitmist.

Piirmäär taotluse kohta:

Täiendavate tegevuste kulude summa moodustab kuni 25 % mudeli rakendamise kogukulust, ja see lisandub mudeli rakendamise toetusele.

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve nimetatakse taotlusvooru avamise teatises. Taotlusvooru teatises võib nimetada voo maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlus ja lepingute sõlmimine

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest kodulehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Kodulehele lisatakse viide toetuse andmise tingimustele.

2. Taotlemine on avatud kuni vahendite ammendumiseni, kuid mitte kauem kui kuni 16.02.2025 (hilisem taotlemine vähendab rakendamise aega, vt p. projekti tegevuste elluviimise periood).

3. KOV esitab toetuse saamiseks Sotsiaalministeeriumile digitaalselt allkirjastatud taotluse e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Juhtumikorraldusmudel”. Taotluse kättesaamise

² A Blueprint for Children's Social Care

kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.

4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.

5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.

6. Toetuse tingimustele vastavaid taotlusi rahastatakse taotluste esitamise ajalises järjestuses järgmistes kategooriates:

kuni 2 omavalitsust elanike arvuga < 50 000 inimest;

kuni 2 omavalitsust elanike arvuga <20 000 (>50 000);

kuni 2 omavalitsust elanike arvuga >20 000 elanikku.

Kui nõuetele vastavate taotluste arv on ühes kategoorias väiksem, võidakse selle võrra rahastada teise kategooria nõuetele vastavat taotlust lähtudes ajaliselt varem esitatud taotlusest. Omavalitsuste elanike arvu arvestatakse 01.01.2025 seisuga Rahvastikuregistri andmete põhjal.

7. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.

8. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel KOViga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi leping). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.

9. Sotsiaalministeerium edastab lepingu KOVile allkirjastamiseks. Kui KOV ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et KOV on toetusest loobunud.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam (näidatakse periood, mille jooksul nimetatud tegevust programmi ajal ellu viia planeeritakse)	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	KOV toetatavate tegevuste planeerimine, toetustingimuste kavandamine ja kehtestamine	2024 - 2025	01.01.2025–01.02.2025
2.	Toetuse taotlemise avamine ja taotluste menetlemine, lepingute sõlmimine	2024–2025	01.02.2025–30.04.2025

Tegevus 2.4.2. Asendus- ja järelhooldusteenuse kvaliteedi parandamine ja mitmekesistamine ning peregõhise hoolduse arendamine

Asendushooldusteenuse arendamine

2025.aastal jätkatakse asendus- ja perekodudele supervisiooniteenuse pakkumist, kuid laiendatakse ka teenuste võimalusi, et toetada asutuste kvaliteedi mitmekülgset arendamist, sh spetsiifilisemate vajadustega lastele.

2025.aastal jätkatakse varasemalt valminud asendushoolduse valdkonna kompetentsimudelite kasutuselevõtu juurutamist.

Lisaks korraldatakse asendus- ja perekodude töötajatele harivat ja riigi arendustegevusi toetavat sügiskooli koostöös Eesti Asenduskodu Töötajate Liiduga.

Jätkub asendushoolduse kvaliteedi tõstmine ning ühtlustamine uue tugiteenuse, asutustevahelise mentorteenuse kaudu (uus planeeritav teenus al 2025. aastast kuni TAT abikõlblikkuse lõpuni) nii asendus- ja perekodude töötajatele kui juhtidele. Mentorlusteenus

kui uus tugiteenus on asendushoolduse kvaliteedi tõstmiseks, mitmekesistamise eesmärgil. Hangitakse teenuse pakkuja, mille kaudu toimub mentorite koolitamine ning mentorluse pakkumine asutuste vahel. Teenuse eesmärgiks on asutuste ülese mentorlussüsteemi loomine, mille toel paremad praktikad liiguvad ka väiksematesse asendus- või perekodudesse.

Asutusepõhise asendushoolduse arendamiseks korraldatakse iga aastaselt innovatiivseid asendushoolduse välispraktikaid tutvustavaid seminare.

2025. aastal alustatakse ühtse asendushoolduse kvaliteedisüsteemi, mis põhineb eelnevalt välja töötatud asendushoolduse standardile ja kvaliteedi juhistele, välja töötamist ja rakendamist.

2025 aastal alustatakse perepõhise asendushoolduse tugiteenuste STAR2 arendustöödega: arendatakse STAR2-e perepõhise asendushoolduse tugiteenuste menetluse protsessid (teenuse taotlemine, teenusele suunamine, aruandlus). Eeldustööna luuakse STAR1-st üle ka lapsendaja- ja hooldusperede register ning selle funktsionaalsus üle täielikult STAR2-te ja parandada sealjuures praegu esinevad probleemid tööprotsessides ning tõhustada informatsiooni liikumist KOV spetsialistide ja SKA perede hindajate vahel.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: asendushooldusteenuse ning järelhooldusteenuse ja turvakoduteenus pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Asutusepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Supervisioonid asendus- ja perekodudele ning laste turvakodudele	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025
3.	Asendus- ja perekodude töötajate sügiskool 2025	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025
4.	Mentorlusteenus	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
5.	Komptentsimudeli kootsing	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
6.	Probleemse käitumise analüüsi ning juhendamise tugiteenus	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
7.	Spetsialistipoolse juhtumipõhise nõustamise tugiteenus	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
8.	Välispraktikute seminar	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
9.	Infoseminar/seminarid asendus- ja perekodude töötajatele	2025–2027	01.01.2025–31.12.2025
10.	“Tööle kaasa päev 2025”	2024–2027	01.02.2025–28.02.2025

Perepõhise asendushoolduse arendamine

2024. aastal alustati perepõhise asendushoolduse soodustamiseks ning hooldusperede paremaks toetamiseks hooldusperedele mõeldud puhkusevõimaluste rahvusvaheliste praktikate kogumise, nende analüüsimise ja hooldusperede puhkuse vajaduse väljaselgitamisega. Kavandatud tegevused on esimeseks sammuks Eesti hooldusperedele mõeldud ühtse puhkuse süsteemi vajalikkuse väljaselgitamisel. Peale analüüsi valmimist pakutakse vajadusel välja ettepanekud puhkuse süsteemi väljaarendamiseks.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet

Sihtrühm asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Perepõhise asendushoolduse teavitustegevused	2023–2027	01.01.2025–30.12.2025
2.	Perepõhise asendushoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025

Järelhoolduse arendamine

2025. aastal jätkatakse 2024. aastal loodud järelhooldusteenuse hindamisinstrumendi arendamist, töötatakse välja metoodiline juhend hindamisinstrumendi täitmiseks läbi vestluse läbi viimiseks, piloteeritakse ja juhendatakse KOV-e loodud tööriista kasutama. Samuti jätkatakse koostöös kohalike omavalitsustega praktikate jagamist, mis aitavad kaasa erinevate järelhooldusteenust puudutavate kitsaskohtade leidmisele ja nende parendamisele. 2024. aastal järelhooldusteenuse hindamisinstrumendi koostoomel saadud sisendi alusel jätkub töö elluastumiskava loomisega.

Asendus- ja järelhooldusel viibivaid noori toetavate spetsialistide ja eraisikutest eestkostjate teadmisi täiendatakse erinevate temaatiliste infoseminaride raames. Asendus- ja perekodude töötajatele jagatakse kasulikke oskusi coach'iva kasvatusviisi igapäevaselt kasutuselevõtmiseks ja õpetatakse noorele oluliste igapäevaelu oskuste teadlikku juhendamist.

Noorte seminaride kaudu toetatakse õigepea iseseisvasse ellu astuvaid asendushoolduse noori uute teadmiste ja võrgustiku omandamise teel. Koostöös asendus- ja järelhooldusel viibivate ja järelhooldusel viibinud noortega luuakse uut sisendit järelhoolduse paremale korraldamisele asendushooldusel viibimise ajal (sh eestkoste- ja hooldusperedes kasvamise korral).

Tegevuse elluviija: Sotsiaalkindlustusamet.

Sihtrühm: asendushooldusel olevad lapsed, asendushooldusel kasvanud isikud, asendushooldusteenuse, järelhooldusteenuse ja turvakoduteenuse pakkujad, KOV-id, lastega töötavad spetsialistid ja võrgustikuliikmed.

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Järelhoolduse arendustegevused	2023–2027	01.01.2025–31.12.2025

Tegevus 2.5.2. Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomine

Lapsi ja peresid ning tulemuslikku lastekaitsetööd toetavate IT-lahenduste loomiseks on planeeritud luua toetav ja kasutajasõbralik keskkond, mis aitab lastekaitsetöötajal ja teistel lastega töötavatel spetsialistidel last ja peret tulemuslikumalt toetada. Samuti toetatakse tegevuste raames perelepitusteenuse osutamist kasutajasõbraliku iseteeninduskeskkonna loomist ning arendamist.

2025. aastal alustatakse lapse abivajaduse hindamise ja juhtumimenetluse protsessi STAR2 arendustöödega: lastekaitsetöötaja töö efektiivsemaks muutmiseks viiakse terviktöövoog üle STAR2 keskkonda, korrastatakse abivajaduse hindamise ja juhtumikorralduse protsesse sh tuuakse sisse lapse ja pere kaasamist rohkem soodustavad lahendused, STAR2 funktsionaalsust täiendatakse nii, et see toetaks KOV ja SKA lastekaitsetöötaja tegelikku tööprotsessi ning muudaks töö tegemise efektiivsemaks ja lapsi ja peresid kaasavamaks.

2025. aastal jätkuvad 2024. aastal alanud Lasteabi veebilehe arendused ja kättesaadavuse suurendamine erinevatele sihtrühmadele, mis on tugev seoses teiste ESF tegevustega sh lehe täiendamine/arendamine erinevate sisulehtede ja digitööriistadega.

2025. aastal jätkatakse ja viiakse lõpuni perelepitusteenuse IT-lahenduste arendamine. Perelepitusteenuse III etapi (tööpäeviku funktsionaalsuse loomine) lepingu sõlmimine on pikenenud, mistõttu alustatakse III etapiga 2024. a novembrikuu lõpus. Viivituse põhjuseks on olnud asutusesiseste teiste projektidega seonduvad tegevused. Tööde planeeritav lõpp on märts 2025.aasta. Kuna III etapp liigub 2025. a kevadesse edasi, siis toimuvad perelepitusteenuse II ja III etapi turvatestimised 2025. a kevadel.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Tervise ja Heaolu Infosüsteemide Keskus.

Sihtrühm: Lapsed ja pered, Sotsiaalkindlustusamet, kohalikud omavalitsused.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	STAR lastekaitse arendused (LAH (lapse abivajaduse hindamine), lapse juhtumiplaani arendus)	2024–2027	01.09.2025–31.12.2025
2.	Lasteabi veebilehe arendused ja kättesaadavuse suurendamine erinevatele sihtrühmadele.	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025

Tegevus 2.6.1. Peresõbraliku tööandja märgise programmi rakendamine

2025. aastal viiakse ellu erinevaid tegevusi, mille raames arendatakse ja rakendatakse peresõbraliku tööandja märgise programmi. Samuti alustatakse tegevustega, mis võimaldavad jätkata tegevustega peale ESF rahastusperioodi lõppu.

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine

Peresõbraliku tööandja märgise mudeli rakendamine jätkub 2023. aastal sõlmitud raamlepingu alusel. Alates 2023. aastast on hankepartneriks Targa Töö Ühing, kelle ülesanne on muu hulgas ka vajalike mentorite koordineerimine ja koolitamine ning mudelis osalevate tööandjatega suhtlemine. Mudeli rakendamise jätkamiseks ning jätkusuutlikkuse tagamiseks jätkatakse 2024. aastal alustatud peresõbraliku tööandja märgise programmi mõju analüüsi tegevustega, mille eesmärk on saada teada, millist mõju on mudeli rakendamine avaldanud programmis osalenud tööandjatele ja nende töötajatele töö- ja pereelu ühildamises. 2025. aastal võetakse programmi vastu 20–25 uut tööandjat ning järelhindamist on planeeritud läbi viia kuni 51-le organisatsioonile.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium.

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad.

Jrk nr	Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
1.	Peresõbraliku tööandja märgise rakendamine ning arendamine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025
2.	Peresõbraliku tööandja märgise mõjuanalüüs	2024–2025	01.01.2025–31.12.2025

Teavitustegevuste rakendamine

Teavitustegevuste elluviimiseks hangitakse aastateks 2025–2026 kommunikatsioonipartner, kes vastutab kvaliteetse ja asjakohase teavituse eest. Teavitamisel kasutatakse 2016. aastal välja töötatud spetsiaalseid materjale (kujundatud logo, tunnistused, video märgise tutvustamiseks, videod tööandjatest, muu märgise reklaammaterjal), mida hankepartner vajadusel uuendab.

Jätkatakse koostöös kommunikatsioonipartneri ja märgise mudeli rakendaja organisatsiooniga tunnustusürituse korraldamisega, mille eesmärk on tunnustada peresõbraliku tööandja märgise mudelit rakendavaid tööandjaid. Üritusele kutsutakse mudelit rakendavad tööandjad, kellele antakse üle mudeli rakendamist tõendav peresõbraliku tööandja märgise tunnistus.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium.

Sihtrühm: tööandjad, töötajad, poliitikakujundajad.

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Teavitustegevuste rakendamine	2024–2027	01.01.2025–31.12.2025

Alategevus 2.7.2. Kohalikes omavalitsustes pereteenuste loomine ja arendamine

Eesmärk on luua ja arendada ennetus- ja peretöökeskusi ning suurendada KOV-s perede paremaks toimetulekuks pakutavate pereteenuste arvu ja kättesaadavust. Pereteenused on vanemlust ja paarisuhteid toetavad programmid, terviseedendus, tugigrupid, või muud teenused, mis toetavad perede toimetulekut. Taotleja peab juhinduma tegevuste arendamisel Sihtasutuse Lapse Heaolu ja Arengukeskuse (edaspidi LaHe) loodud tegevusmudelilt.

Perepesade arendustegevus

LaHe on välja töötanud ja 2022. aastal piloteerinud ennetus- ja peretöökeskuse tegevusmudelit „Perepesa“, et pakkuda süsteemset lahendust, kuidas toetada KOV-e lastele ja peredele mõeldud teenuste kvaliteedi ja kättesaadavuse parandamisel ning peredega tehtava ennetustöö tulemuslikkuse suurendamisel (edaspidi Perepesa).

KOV-le või kohaliku omavalitsuse üksuste liitude seadus mõistes KOV üksuste liidule (edaspidi KOV liit) antakse sihitatud toetust Perepesa tööjõukulude katmiseks. Projekti tegevuste elluviimise periood on 24 kuud ning see algab toetuslepingu sõlmimisest või lepingus nimetatud hilisemast ajast.

Taotleja saab olla KOV või KOV liit, kui KOV või KOV liidu poolt esindatavad KOV-d on täitnud järgmised tingimused:

1. Perepesa rahastamiseks eelarvelised vahendid on tegevuste toimumise aastat kajastavas eelarves kinnitatud või esitab volikogu sellekohase kinnituskirja.
2. Eelarvestrateegias on kinnitatud vahendid Perepesa tegevusmudeli jätkusuutlikuks rahastamiseks.

3. KOVil on läbitud konsultatsioon „Perepesa“ tegevusmudeli rakendamiseks või mobiilse Perepesa teenuse arendamiseks koostöös LaHega ja KOV esitab LaHe kinnituskirja konsultatsiooni toimumise kohta.

Juhul, kui taotluse esitab KOV, kes planeerib tegevuse ellu viia koos teiste KOV-idega (partnerid), peavad kõik tegevusse kaasatavad KOV-id vastama eelnimetatud tingimustele.

Toetatavad tegevused:

1. Perepesa loomine

Toetatav tegevus: Perepesa loomine KOVis, mille haldusterritooriumil seda seni ei ole või kus tegutseb vaid üks Perepesa.

Sihtrühm: pered lapseootusest kuni kooliminekueni.

Abikõlblikud kulud: Perepesa tööjõukulud.

Tööjõukulu piirmäärad kalendrikuus töötaja kohta:

1) ennetus- ja peretöökeskuse juht vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1900 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 2542 eurot töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral.

2) mängutoa juhendaja-koordinaator vastavalt tegelikele tööjõukuludele, kuid mitte rohkem kui brutotöötasu 1424 eurot ja tööandja tööjõukulu kokku 1905,31 töötaja kohta kalendrikuus täistööaja korral.

Taotlusvoorud

Taotlusvooru eelarve nimetatakse taotlusvooru avamise teatises. Taotlusvooru teatises võib nimetada voo maksimaalse toetuse summa taotluse kohta tegevuste kaupa.

Taotluste menetlus ja lepingute sõlmimine

1. Sotsiaalministeerium teavitab taotlemise võimalusest ja eelarvest kodulehel vähemalt viis kalendripäeva enne taotlemise algust. Kodulehele lisatakse viide TATile.
2. Taotlemine on avatud kuni 15. detsember 2025.
3. Toetuse saamiseks tuleb Sotsiaalministeeriumile esitada digitaalselt allkirjastatud taotlus e-posti aadressil info@sm.ee märksõnaga „Perepesa“. Taotluse kättesaamise kohta saadetakse kinnitus taotluses märgitud e-posti aadressil. Koos taotlusega esitatakse tegevuste eelarve, eelarve seletuskiri ja tõendid tingimuste täitmise kohta.
4. Taotluse menetlemise aeg on 30 tööpäeva taotluse Sotsiaalministeeriumile esitamisest arvates.
5. Sotsiaalministeerium kontrollib, kas toetuse andmise tingimused on täidetud.
6. Toetus määratakse, kui toetuse andmise tingimused on täidetud.
7. Sotsiaalministeerium sõlmib toetuse määramisel taotlejaga toetuse kasutamise lepingu (edaspidi leping). Täpsemad abikõlblikkuse, toetuse kasutamise ja väljamaksmise tingimused sätestatakse lepingus.
8. Sotsiaalministeerium edastab lepingu taotlejale allkirjastamiseks. Kui taotleja ei allkirjasta lepingut kümne tööpäeva jooksul selle kättesaamisest arvates, loetakse, et taotleja on toetusest loobunud.

Tegevuse elluviija: Sotsiaalministeerium.

Sihtrühm: 0–18-aastaste lastega pered ning laste või peredega töötavad spetsialistid .

Tegevus	Tegevuse üldajaraam	Tegevuse algus- ja lõppkuupäev kirjeldatud perioodil
Toetuste menetlemine, lepingute sõlmimine	2025–2027	01.01.2025–19.12.2025